

BEVEZETÉS: SENKINEK ÉS SEMMIÉRT

A posztmodern éra és úgynevezett „szellemisége” egyik leginkább száralomra méltó aspektusa, hogy a vallási dimenzió felé fordul, jelenjék meg az bármilyen formában: a keresztény és másféle fundamentalizmustól kezdve a New Age spiritualizmusának sokféleségén keresztül a vallási fogékonyság magán a dekonstrukcionizmuson belüli felmerüléséig (az úgynevezett „posztszekuláris” szellemiségig). Hogyan szálljon szembe egy per definitionem harcos materialista (Lenin) marxista evvel a reakciós előretöréssel? Az a kézenfekvő válasz, hogy ne csupán bőszen nekirontsunk ezeknek a tendenciáknak, hanem a marxizmus keretein belül kíméletlenül leplezzük le a vallás örökségét. Szemben azzal a régi liberális rágalommal, ami párhuzamba állítja a kereszténységet és a hívek végső felszabadításáig tartó folyamatként felfogott történelem „messianisztikus”

marxi fogalmát (az untilg ismert „a kommunis-
ta pártok tulajdonképpen szekularizált vallási
szekták”-téma), nem azt kéne hangsúlyoznunk,
hogy ez csak a begyepesedett, dogmatikus mar-
xizmusra lesz igaz, és nem annak felszabadító
erejű lényegére? Alain Badiou Szent Pálról írott
úttörő jellegű könyve¹ alapján premisszánk en-
nek épp az ellenkezője lesz: ahelyett, hogy fede-
zékbe húzódnánk, s engednénk, hogy az ellenfél
határozza meg, hogy milyen terepen harcoljunk,
visszajára kell fordítanunk ezt a stratégiát azál-
tal, hogy *teljes egészében magunkra vesszük azt,
amivel vádolnak*: igen, a kereszténységből közvet-
lenül levezethető a marxizmus; igen, az új spiri-
tualizmus előretörése ellen a kereszténységnek
és a marxizmusnak a barrikád ugyanazon olda-
lán *kellene* harcolnia – túlon túl értékes az auten-
tikus keresztény örökség ahhoz, hogy átenged-
jük a fundamentalista bolondériáknak.

Még azok is, akik felismerik, hogy a keresz-
ténységből közvetlenül levezethető a marxiz-
mus, általában fetiszizálják Krisztus korai, „au-
tentikus” követőit szemben azzal a folyamattal,
ahogy Szent Pál tekintélyére támaszkodva in-
tézmenyi keretek közé kényszerítik az egyházat:
igent mondanak Krisztus „eredeti, hiteles üzene-

---

¹ Lásd Alain Badiou: *Saint Paul, ou la naissance de l'universalisme*,
Paris, 1998, PUF.

tére” és nemet a tanítás megtestesülésére, ami társadalmi intézményként legitimálja az egyházat. Amit a „Krisztust elfogadjuk, Szent Pált elutasítjuk”-maxima követői tesznek (aki pedig Nietzsche érvelése alapján valójában a kereszténység megalapítója lesz), szigorúan megfeleltethető azon „humanista marxisták” álláspontjának, akik a huszadik század második felében „igent mondtak a korai, autentikus Marxra, viszont elutasították a leninista intézménnyé merevedést”. És mindkét esetben igaz, hogy avval áruljuk el legalattomosabb módon az efféle hitelességet, ha körömszakadtunkig ragaszkodunk hozzá: *Szent Pálon kívül nem beszélhetünk Krisztusról*, és ugyanígy nem létezik „hiteles Marx”, akihez eljuthatnánk anélkül, hogy megkerülnénk Lenin személyét.